

INLEIDING

EEN HEEL BOEK OVER DE VAR. HOEZO?

Laat ik beginnen met een disclaimer.

Ik ben technofilosoof. Ik ben geen voetbalkenner. Ik ben ook geen voetballiefhebber. Ik ben supporter van NAC Breda. Dat is heel wat anders.

NAC-supporter zijn is zeventien keer per jaar je vrienden zien zonder vooraf te hoeven afspreken. Het is met je vader naar het stadion gaan en later met je zoon, die je vervolgens trots naar de fanatieke kern ziet opschuiven. Het is halve liters bier drinken, die getapt worden door je dochter. Het is eindeloos praten over iets wat niet belangrijk is, maar er wel toe doet. Het is onderdeel zijn van iets groters. NAC = Breda. Het is je ergeren en soms, heel soms, geheel onverwacht, feestvieren op P5.

En ja, dat is Parkeerplaats 5.

De prestaties op het veld zijn belangrijk, maar tegelijkertijd bijzaak. Als NAC-supporter heb ik geleerd mijn sportieve verwachtingen te beteugelen. Winnen of verliezen, uiteindelijk maakt het niet uit. NAC is het middel. Vrienden, familie, onderdeel zijn van iets groters en een biertje zijn het doel. En doel en middel, zo weet ik als technofilosoof, kun je maar beter niet verwarren.

Bijvoorbeeld: het doel is je best doen voor iemand, het middel is het Sinterklaasgedicht. Dat laat je dus *never-nooit-niet* maken door een chatbot. Lijkt voor de hand te liggen, maar dat is niet zo. In het vervolg van dit verhaal zullen we zien dat mensen als het gaat om technologie, zoals de VAR, doel en middel voortdurend door elkaar halen.

Sinds een jaar of zeven wordt in steeds meer competities gewerkt met een Video Assistant Referee – de VAR. Het is een misleidende naam. De VAR is namelijk niet één videoscheidsrechter maar een heel systeem. Er zijn regels, procedures, richtlijnen, communicatieprotocollen en afspraken. Er zijn meerdere mensen, die achter de schermen zitten. Er is een VAR-official (meestal een scheidsrechter) en één of meer assis-

tent-VARS (AVARS). Assistenten van de assistent, inderdaad. En dan is er ook nog iemand die de herhalingsmachine bedient. Daarnaast is er de VAR-technologie. Veel technologie. Camera's, data, bal-sensoren, schermen, oortjes, kunstmatige intelligentie, doellijn-technologie, digitale lijnen, semi-automatische buitenspelsystemen, super slow motions en animaties.

Telkens als ik in dit boek de term VAR gebruik, en het zal je niet verbazen dat ik dat vaak doe, heel vaak, dan heb ik het over het hele systeem.

Sinds de introductie is de VAR onderwerp van discussie. Spelers, coaches, sportjournalisten, voorzitters, scheidsrechters, fans, supporters, voetbalanalisten, Marco van Basten, Gary Lineker, allemaal gaven en geven ze hun mening over de VAR. Elk weekend opnieuw is de VAR onderwerp van gesprek. Aan talkshowtafels, in stadions, in kroegen en bij de koffieautomaat. Er is zelfs een rubriek met de naam 'De VAR van de week'.

De VAR roept sterke emoties op. Sommige mensen willen de VAR afschaffen. Anderen willen juist meer

VAR. Weer anderen zijn genuanceerder of wisselen steeds van standpunt afhankelijk van de meest recente beslissing. Er zijn incidenten, schandalen en er is veel twijfel. Maar nooit vroeg iemand zich af: wat zou een technofilosoof eigenlijk van de VAR vinden?

In voetbaltermen is dat een gemiste kans. Immers, de VAR is heel veel technologie, dus iemand die verstand heeft van onze relatie met technologie, een techfilosoof of technofilosoof (de term die ik heb geclaimd), kan vast een aantal belangrijke vragen stellen.

Bijvoorbeeld: kijken we nog steeds vanuit het voetbal naar de mogelijkheden van technologie of kijken we inmiddels vanuit de mogelijkheden van technologie naar het voetbal?

Bijvoorbeeld: voetbal is de populairste sport ter wereld, maar weten we eigenlijk waarom? En is het antwoord op die eenvoudige vraag niet heel belangrijk voor een juiste inzet van de VAR?

Bijvoorbeeld: in de officiële regels staat dat de VAR er is om grote, overduidelijke fouten te corrigeren, maar wat wordt er eigenlijk bedoeld met een grote,

overduidelijke fout? Heeft technologie ons idee van een grote, overduidelijke fout veranderd?

**KIJKEN WE NOG STEEDS VANUIT HET VOETBAL
NAAR DE MOGELIJKHEDEN VAN TECHNOLOGIE
OF KIJKEN WE INMIDDELS VANUIT DE
MOGELIJKHEDEN VAN TECHNOLOGIE
NAAR HET VOETBAL?**

Bijvoorbeeld: als het alleen om grote, overduidelijke fouten gaat, waarom moet de scheidsrechter dat dan ook nog eens zelf gaan bekijken op een scherm? Het is een grote, overduidelijke fout. Of niet. Of is de VAR er om de scheidsrechter te vernederen? Ga jij maar eens even op het scherm kijken wat je allemaal fout hebt gedaan!

Bijvoorbeeld: waarom is ervoor gekozen om een extra scheidsrechter, ondersteund door technologie, naar een scherm te laten kijken, terwijl we er ook voor hadden kunnen kiezen om die extra scheidsrechter op het veld te zetten?

Bijvoorbeeld: is het belangrijkste doel van de VAR om arbitrale beslissingen te optimaliseren of om de beleving van fans en supporters te verbeteren? Of is dat hetzelfde?

Bijvoorbeeld: de data laten zien dat de VAR functioneert, maar meten we wel de juiste dingen? En houden bedrijven die VAR-technologie leveren wel van voetbal? Of houden ze meer van technologie?

In dit boek ga ik op zoek naar antwoorden op deze en veel meer vragen. Het resultaat is een verhaal vol iconische doelpunten uit het verleden, onvoorstelbare blunders, schoppende spelers en de problematiek rondom het juichen. Met mensen achter de schermen, dubieuze animaties, vage regels, spookdoelpunten en blauw gras.

Dit boek bekijkt de VAR van alle kanten door de bril van een technofilosoof. Nadat jij dit verhaal hebt gelezen, heb je misschien nog veel meer vragen dan je nu hebt. Misschien ben je het met van alles niet eens, maar ik kan je garanderen dat je na het lezen een hoop informatie hebt om over na te denken en veel beter voorbereid bent op je volgende discussie over de VAR.

Daarnaast is dit ook een verhaal over de typische eigenschappen van technologie. Over het ondoordacht versimpelen van problemen, zodat ze opgelost kunnen worden met technologie. Over hoe technologie ons verandert. Over hoe technologie ervoor zorgt dat we anders naar de wereld en naar onszelf kijken. Over technologie die telkens andere problemen veroorzaakt of leidt tot onverwachte effecten. Over technologie die ingezet wordt om de regels zo precies mogelijk te volgen, waarbij vergeten wordt dat ‘volgens de regels’ lang niet altijd hetzelfde is als ‘de bedoeling’. Over de beperkingen van data en de ondoorgroondelijke wegen van kunstmatige intelligentie. Over mensen achter schermen die ver van de werkvloer blind regels opvolgen. Over ons rotsvaste vertrouwen in digitale technologie zelfs als we keer op keer bedrogen worden.

Voetbal is de populairste sport ter wereld. Miljoenen mensen spelen voetbal, miljarden mensen kijken naar voetbal. Het is de belangrijkste bijzaak van het leven, dus zelfs als de VAR maar een heel klein beetje beter wordt, dan nog heeft dat impact op heel veel mensen. Als technofilosoof voel ik het als mijn plicht om een poging te doen een steentje bij te dragen.

En, oké, toegegeven, ik vind het ook hartstikke leuk om te doen.

Ook als je niets met voetbal hebt, is dit een belangrijk boek. De VAR laat prachtig zien hoe technologische oplossingen vaak niet het gewenste resultaat hebben. Soms zelfs het tegenovergestelde. Over hoe lastig het is om iets écht beter te maken met technologie. Nadenken over de VAR helpt ons ook om onze relatie met technologie beter te beschouwen.

Wil jij bijvoorbeeld je dochter liever niet volgen via haar smartphone, maar vind je het ook ontzettend moeilijk om dat níét te doen? Vertrouw je je medewerkers volkomen als ze thuiswerken, maar kun je het toch niet laten om te kijken of ze wel lang genoeg ingelogd waren? Vraag jij je weleens af of het echt een goed idee is dat een digitaal schoolsysteem ouders continu op de hoogte houdt van de kleinste dingen die hun kinderen fout doen? Of ken jij iemand in jouw organisatie die, ver van de werkvloer, achter een scherm zit en met behulp van technologie zorgt dat de regels nageleefd worden?

Dan is dit boek ook voor jou.

De VAR is overal.

De maatschappij VAR-ificeert in hoog tempo.

Als we het verhaal van de VAR beter begrijpen, en ontdekken hoe we de VAR kunnen verbeteren, dan is er hoop voor al die andere dingen in het leven die geen bijzaak zijn.

De voetbalsupporters die de grootste hekel aan de VAR hebben, zijn volgens onderzoeken onveranderlijk fans in de leeftijdscategorie 55-75. Daartussen zitten veel zogenaamde *boomers*. Maar boomer is ook een woord voor mensen die volgens anderen niet meer snappen hoe de wereld in elkaar steekt. Ik krijg het ook regelmatig naar mijn hoofd geslingerd. Meestal als ik kritisch ben op technologie. Dan word ik al snel ingedeeld bij mensen die bang zijn voor verandering. Die niet willen innoveren. Ouderwets. Niet van deze tijd. Boomers dus.

**JE KUNT PRIMA KRITISCH ZIJN OP TECHNOLOGIE
EN TOCH VOORSTANDER ZIJN VAN VOORUITGANG**

Maar neem van mij aan dat dat onzin is. Laat je niet misleiden. Je kunt prima kritisch zijn op technologie en toch voorstander zijn van vooruitgang, dat zijn namelijk twee verschillende dingen. En alleen door vragen te stellen, door kritisch op technologie te zijn, krijgen we betere technologie.

Een betere VAR.

Een betere wereld.

Aftrappen, maar!

Aanwijzingen voor luie of in tijd uitgedaagde lezers

In hoofdstuk 7 som ik alle belangrijke bevindingen uit dit boek nog even netjes voor je op en vertel ik je hoe ik denk dat een betere VAR eruit zou kunnen zien. Ik zou niet meteen doorbladeren, dit boek is veel te fijn om te lezen, maar ik beheer jouw agenda niet. En servicegericht ben ik dus wel.

O ja, en ben jij zo iemand die in een roman altijd naar het einde bladert om te kijken of de hoofdpersoon

nog leeft, dan is het wellicht goed om te weten: de VAR blijft leven. Hij verliest wat ledematen, raakt flink gehavend, ook emotioneel. Maar, niet getreurd, er is een happy end.

Er komt iets beters voor terug.